

Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља

Ниш

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2023. ГОДИНУ

Садржај:

1. Уводни део

- 1.1. Полазне основе
- 1.2. Циљеви функционисања установе

2. Програмске активности

- 2.1. Психо – социјална и правна подршка корисницама
- 2.2. Индивидуални рад са корисницама
- 2.3. Групне радионице са корисницама
- 2.4. Рад са децом

3. Рад на подизању свести и превентивни рад

4. Економско оснаживање корисница

5. Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи

6. Пројектне активности

7. Увођење нове услуге

- 7.1. Саветовалиште за децу жртве насиља
- 7.2. Рад на превенцији у оквиру Саветовалишта за децу жртве насиља
- 7.3. СОС телефон за децу жртве насиља

1. Уводни део

1.1. Полазне основе – Насиље у породици

Насиље у породици представља велики друштвени проблем.

Видљив је напор читавог друштва да се овај проблем реши и све је већи број људи, организација и државних институција који се активно укључују у решавање овог проблема.

Породично насиље као глобални проблем карактерише тежња ка успостављању контроле над другим лицем употребом силе, застрашивањем и манипулацијом и углавном погађа оне који имају мање моћи, тачније жене и децу. Живимо у времену када као друштво све више разбијамо табуе, рушимо давно наметнуте границе, па се слободно може констатовати да се у последње време све више пажње посвећује овом друштвено – социјалном пробему.

Једна од главних карика у ланцу институција које дају свој велики допринос у сузбијању породичног насиља је Сигурна кућа, чије је постојање нажалост неопходно.

Имајући у виду да насиље у породици носи епитет једне веома комплексне и нажалост све учесталије појаве у друштву и да оставља трајне последице како на физички тако и на психолошки и социјални интегритет жртава, Сигурна кућа пружа уточиште жртвама насиља старајући се о њиховој безбедности, пружајући им подршку у процесу превазилажења последица насиља, пружајући им помоћ у економском остамоштаљивању и на тај начин остварује основни циљ свог функционисања.

Од почетка свог постојања Сигурна кућа активно ради и на превенцији. Ова установа ће и у наредној години наставити своју одлучну борбу у побољшању како квалитета подршке женама и деци жртвама породичног насиља тако и у подизању друштвене свести када је овај проблем у питању.

1.2. Циљеви функционисања установе

Пружајући своје услуге Сигурна кућа омогућава жртвама излазак из зачараног круга насиља, обезбеђујући им физичку, емотивну и психичку сигурност, пружајући им психолошку и правну подршку како би што лакше прекинуле и превазишле везу са насилником и заштитиле своја права.

2. Програмске активности

2.1. Психо – социјална и правна подршка корисницама

Основна делатност установе је збрињавање и пружање заштите жртвама породичног насиља, кроз психо – социјалну и правну подршку жртвама. Рад са корисницама установе одвија се кроз индивидуални и групни рад који се одвија кроз различите врсте радионица: едукативне, креативне, рекреативне и мотивационе.

2.2. Индивидуални рад са корисницама

Приликом пријема кориснице у Сигурну кућу, први разговори усмерени су на санирање акутне стресне ситуације.

Након тога, ради се на опсервацији корисница уз примену различитих психолошких мерних инструмената, а на основу чега се усмерава даљи индивидуални рад. Саветодавни рад усмерен је на:

- уклањање психолошких последица насиља,
- повећање базичне психолошке сигурности и самопоуздања,

- овладавање стресом изазваним искуством насиља у породици,
- подизање нивоа личне компетенције,
- ублажавање осећаја кривице што је напустила насилника,
- мењање когнитивних ставова жртве да је жена дужна да трпи,
- јачању родитељских капацитета,
- оснаживање за предстојеће судске поступке,
- проналазак алтернатива и опција за самосталан живот без изложености насиљу,
- анализа снага и тешкоћа жртве у тренутку пријема,
- припрему за самосталан живот након напуштања Сигурне куће.

2.3. Групне радионице са корисницама

Групне радионице функционисаће као едукативне, креативне, рекреативне и мотивационе.

Едукативне радионице

У оквиру едукативних радионица одржаваће се:

- радионице Асертивног тренинга,
- радионице Емоционалне писмености,
- радионице на тему родитељства,
- радионице активног тражења посла.

„Радионице Асертивног тренинга“

Већина жртава због вишегодишњег трпљења насиља, временом развија пасиван стил комуникације. Из тог разлога неопходно је радити са њима на развијању асертивног комуникационог стила, који подразумева:

- јасно и конкретно исказивање својих потреба, ставова и осећања,
- лакше прилагођавање стресним ситуацијама,
- отвореност за нова решења.

На овим радионицама радиће се и на оспособљавању за аргументовани разговор у коме би заступале своје ставове и јасно поставиле границе.

„Радионице Емоционалне писмености“

С обзиром на то да су жртве насиља годинама потискивале своје емоције, неопходно је радити са њима на развијању вештина емоционалне писмености, које ће им омогућити:

- олакшавање управљања својим емоционалним реакцијама,
- пружање знања потребних за препознавање позитивних функција непријатних осећања,
- смањење утицаја негативне самокритике и негативне критике упућене од стране других, а којима су жене жртве породичног насиља свакодневно биле изложене.

„Радионице на тему родитељства“

Због неадекватног модела у примарној породици, као и због исцрпљености психолошке енергије изазване насиљем долази до слабљења родитељских капацитета, те је неопходно саветодавно

усмеравати мајке и јачати васпитне компетенције кроз радионице које обухватају следеће теме:

- Стили родитељства,
- Позитивне вештине родитељства,
- Подржавање снова и циљева деце,
- Дисциплиновање деце уз систем награда и казни
- Подстицање доброг понашања,
- Задовољење базичних потреба,
- Значај емоционалне тоpline и размене са децом,
- Успостављање јасних граница и доследности у васпитању,
- Развојне карактеристике и психолошке потребе деце различитог узраста,
- Развој самопоуздања и креативности код деце.

„Радионице активног тражења посла“

Статистика Сигурне куће показује да је више од 90 посто корисница установе без запослења. Из тог разлога неопходно је информисати их о начинима проналаска посла. На овим радионицама обрадиће се следеће теме:

- израда радне биографије,
- упознавање са сајтовима и платформама за запошљавање,
- пружање помоћи у изради мотивационог писма и аплицирању за посао,
- симулација разговора за посао.

Корисницама ће се задавати тестови професионалне оријентације, а у складу са резултатима тестирања и интересовањима корисница усмераваће се њихово даље професионално оспособљавање до запослења.

Креативне радионице

Креативне радионице имаће за циљ каналисање негативних осећања на друштвено прихватљив начин, као и усавршавање нових вештина које ће им помоћи да освесте своје потенцијале, што ће даље позитивно утицати на њихово самопоуздање и самопоштовање.

У складу са интересовањима корисница, биће организоване различите врсте креативних радионица: бојење стакла, декупаж техника, израда накита и декоративних предмета, плетење, израда питања, лутки, украса за празнике.

Осим наведених организоваће се и радионице забавно -креативног карактера у којима ће се и мајке и деца укључити у заједничке активности, што ће допринети побољшању расположења и подстицању мајки да често спроводе заједничке активности са децом. У оквиру ових радионица израђиваће се пињате, лутке и играчке.

Циљ ових радионица јесте да кроз забаву и игру деца у интеракцији са мајкама усвајају позитивне навике и стичу основне вештине.

Рекреативне радионице

Жене које дуги низ година трпе насиље у породици налазе се у периоду пролонгираног стреса. Познато је да стрес негативно утиче како на физичко, тако и на психичко здравље. Један од начина на који се може управљати стресом је рекреација. Физичка активност помаже да се опусте

мишиће и превазиђе телесна напетост. У плану су различите рекреативне активности за кориснице у складу са њиховим интересовањима – спортске радионице, плесне радионице.

Такође, кориснице ће бити подучаване техникама прогресивне мишићне релаксације која се показала изузетно делотворном код смањења симптома стреса, као и вежбама дисања које су корисне за редуковање телесних симптома анксиозности.

За децу, такође ће се организовати различите рекреативне активности зависно од њиховог узраста, а деца школског узраста биће подучавана и техникама релаксације за децу.

Мотивационе радионице

Ове радионице подразумевају укључивање бивших корисница Сигурне куће у радионичарски рад, како би пренеле своја лична искуства која се тичу претрпљеног насиља у породици, истрајности у одлуци да се супротставе истом, проблемима са којима су се сусретале по изласку из Сигурне куће и начинима решавања истих.

2.4. Рад са децом

Деца која се са мајкама налазе на смештају у Сигурној кући била су директно или индиректно изложена насиљу. Из тог разлога неопходно је посебну пажњу посветити деци. Неретко се код деце примећују насилни обрасци понашања усвојени учењем по моделу, те ће се кроз саветодавни рад са децом и мајкама радити на превенцији и сузбијању истог.

Индивидуални рад са децом има за циљ емоционално дистанцирање деце од последица претрпљеног насиља, подизање самопоуздања и

изграђивање позитивне слике о себи која је често нарушена код ове деце, као и рад са свим психичким тешкоћама које произилазе као последица насиља у породици.

Помоћ у учењу и савладавању школског градива

С обзиром на то да се код ове деце запажа слабија пажња и концентрација, а самим тим и отежано памћење, пружаће им се помоћ у учењу и савладавању школског градива.

Едукативно-креативне радионице за децу

Организоваће се и едукативно – креативне радионице за децу, а све са циљем подстицања развоја способности и креативности и учења нових вештина, а како би се лакше изборила са последицама насиља у породици. Методологија рада ће бити прилагођена развојном стадијуму деце и имаће како образовни карактер, тако и игровно - забавни карактер.

Организовање слободног времена

Свакодневно ће бити организовано слободно време деци (у играоници установе, у дворишту установе, прослава дечијих рођендана итд.).

Осим наведеног, редовно ће се одржавати сарадња са институцијама, тачније вртићима, основним и средњим школама које деца која су смештена у Сигурној кући похађају.

Рад са децом подразумева и израду педагошког интервјуа (прикупљање података о мал. деци која су на смештају са мајкама), праћење здравственог стања деце., праћење понашања деце, развој

социјалних вештина код деце (интеракција са другом децом, рад у групи, рад у паровима).

3. Рад на подизању свести и превентивни рад

Сигурна кућа ће и током 2023. године наставити рад на превенцији и подизању свести када је породично насиље у питању. Циљ ових активности биће да што већи број жена које се налазе у ситуацији насиља у породици добију информацију о институцијама које им могу пружити помоћ и заштиту. Такође, спроводиће се активности којима ће се утицати на сензибилисање грађана да пријаве насиље у породици ако имају сазнања о истом.

Као и током претходних година, организоваће се различите активности (трибине, округли столови, улични перформанси) поводом обележавања следећих датума:

- Дан сећања на убијене жене жртве породичног насиља (18.05.2023. год.),
- Међународни дан борбе против злостављања старијих особа (15.06.2023. год.),
- Међународни дан борбе против злостављања и занемаривања деце (19.11.2023. године),
- Међународни дани борбе против насиља над женама (25.11.-10.12.2023. год.).

У циљу рада на превенцији, наставиће се сарадња са основним и средњим школама, као и са факултетима. Наставиће се сарадња са Филозофским и Правним факултетом у Нишу, као и Психолошким саветовалиштем за студенте, ради сензибилисања младих у борби против насиља над женама.

Такође, наставиће се сарадња са спортским клубовима у Нишу како би се организовале различите заједничке акције са циљем подизања свести против насиља у породици.

У 2023. години, установа Сигурна кућа наставиће са презентовањем исраживачких радова на научним и стручним конференцијама.

4. Економско оснаживање корисница

Након психичког оснаживања, неопходно је и економско оснаживање корисница. Економска зависност од партнера је један од разлога зашто жене остају у насилном односу. Већина корисница Сигурне куће нису у радном односу. Из тог разлога, установа Сигурна кућа ће се и током наредне године активно залагати да економски оснажи своје кориснице, и то кроз:

- упућивање корисница на едукације и обуке ради додатног професионалног оспособљавања и доквалификација по њиховом избору на Народном универзитету у Нишу,
- остваривање контакта са потенцијалним послодавцима, као и са другим институцијама и организацијама које би им могле помоћи,
- сарадњом са Националном службом за запошљавање, са којом је потписан Протокол о сарадњи, а ради обезбеђивања приоритета при запошљавању за кориснице Сигурне куће.

5. Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи (СОС телефон и Интернет Саветовалиште)

Установа Сигурна кућа наставиће са пружањем саветодавних услуга за све жене које се налазе у ситуацији насиља, а не налазе се не смештају установи. То ће чинити путем:

- разговора са грађанима путем СОС телефона,
- пружање саветодавних услуга путем Интернет саветовалишта,
- пружање услуга путем messenger-а преко Facebook странице установе.

6. Пројектне активности

Сигурна кућа годинама уназад уређује објекат установе обезбеђујући средства аплицирајући пројектима на конкурсе домаћих и иностраних донатора.

Сигурна кућа ће у 2023. години своје активности усмерити на аплицирање пројектима који се тичу уређења простора у коме ће се налазити Саветовалиште за децу жртве насиља:

- постављање ламината,
- куповина намештаја,
- рестаурација тоалета,
- кречење,
- уређења дворишта установе - постављање бехатон плоча и
- постављање нових сигурносних брава.

7. Увођење нових услуга

Изменом статута установе и предвиђене су нове услуге:

- Саветовалиште за децу жртве насиља,
- СОС телефона за децу и жене жртве насиља.

7.1. Саветовалиште за децу жртве насиља

Саветовалиште за децу жртве насиља пружаће терапеутски рад деци са искуством различитих облика насиља, укључиваће родитеље у третман детета кроз психо – едукацију и саветовање и организоваће превентивне активности за спречавање насиља над децом.

Последице трауме наступају убрзо након трауматског дођађаја и могу имати краткорочне и дугорочне ефекте на физичко здравље деце, као и на ментално здравље и социјално функционисање деце.

Симптоми дечијег трауматског искуства су различити и укључују:

- интензивну и сталну узнемиреност,
- симптоме депресије и анксиозности,
- промене у понашању,
- тешкоће са регулацијом емоција,
- проблеме у интерперсоналним односима,
- регресију на раније стадијуме развоја,
- ноћне море,
- бројне соматске симптоме.

Промене се могу јавити и на:

- емоционалном,
- конгнитивном,
- телесном,
- и понашајном плану.

Уколико је дете доживело трауматско искуство потребно је укључити га у саветодавно-терапеустски третман, прилагођен његовим годинама, фази развоја, конгнитивним и емоционалним капацитетима.

Искуства стручњака који раде са децом која имају трауматско искуство показују да правовремена дијагностика и адекватан терапијски приступ помажу у редуковању симптома и поремећаја. Дијагностички и терапијски рад са децом која су доживела насиље доводи до тога да се та деца развијају у емоционално здраве личности, као и да не понављају интеракцију агресор – жртва у вршњачким и каснијим родитељким односима.

Постоје различити модели третманског рада са дететом након трауматског искуства, различити теоријски и терапијски приступи. Оно што им је заједничко јесте прорадити трауму на начин да се трауматско искуство смести у контекст животног искуства појединца тако да оно постане његов саставни део који није свеprisутан у животу и који не спречава нормално функционисање.

Третман ће садржати следеће компоненте:

- психоедукација,
- тренинг родитељских вештина,
- технике и тренинг релаксације,

- рад на емоцијама (препознавање, изражавање и управљање),
- когнитивно суочавање,
- наратив трауме и когнитивна обрада трауматских искустава,
- заједнички сусрети детета и родитеља,
- стратегије за стварање осећаја сигурности.

7.2. Рад на превенцији у оквиру Саветовалишта за децу жртве насиља

Осим пружања ефикасне и систематичне помоћи трауматизованој деци и њиховим породицама, Саветовалиште за децу ће имати важну функцију која се тиче сарадње са различитим институцијама. У плану је стална сарадња са Домом здравља, Центром за социјални рад, Тужилаштвом, Клиничким центром, Полицијском управом и васпитно – образовним установама.

Такође, Саветовалиште за децу ће се бавити и превентивним радом. У плану је одржавање трибина, предавања, радионица, округлих столова на тему насиља над децом, облицима трауме, препознавању симптома трауме и саветодавног рада са трауматизованом децом.

Стручни тим Саветовалишта биће континуирано укључен у едукације и стручна усавршавања која се односе на проблематику деце са искуством трауме.

7.3. СОС телефон за децу

У плану је отварање дечијег СОС телефона путем кога би свако дете могло да се јави стручним особама, да разговара, изнесе своја осећања и забринутост о одређеном питању или пријави насиље.

Директор

дипл. психолог Соња Шћекић